

Kevés a házhely

Gyorsul a tempó a falusi kislakás-építkezésekben is. Az állam minden tőle telhető eszközzel igyekszik biztosítani a szükséges építőanyagokat is. S már ott tartunk, hogy

a legnagyobb hiány nem is a különféle anyagokból mutatkozik, hanem tervezői kapacitásból.

Gyakorlati lett, hogy a tervező vállalatok általában másfél, két év alatt tudnak csak egy 20-25 házhelyből álló területet értékesítésre előkészíteni.

Emiatt nagy a sorbanállás.

Kisteleken jelenleg például 280-an, Mórahalmon 100-an, Zákányréken 65-en, Tápén pedig 82-en várják, hogy a tervezők elkészüljenek a parcellázással.

A teendő a hatósági szervek részére a dolog természetéből adódik.

Kapós a napközi

A falusi szülők körében évről évre gyorsan nő az igény a napközi otthonos óvodák és iskolák iránt. Jellemző például, hogy amíg 1966-ban „csak” 900 kisóvodást részesítettek a járásban napközis ellátásban, addig a mostani oktatási évben már 1304 gyermeknek kell étkezést is biztosítani, a községi óvodákban. A napközis iskolai tanulók száma pedig egy év alatt 230-cal nőtt s jelenleg 1500-nál tart. A várakozáson felüli növekedés komoly anyagi gondok elé állítja a községi tanácsokat, és a járási tanács népművelési osztályát.

316 segédüzem

Járásunk közös gazdaságában gyorsan fejlődik, s egyre gazdaságosabbá válik a segédüzemi és melléküzemi tevékenység. E munkából évente sokmillió forint jövedelmük származik a tsz-eknek. A legutóbbi számbavétel alapján már 316 kisebb-na-

gyobb üzemmel rendelkeznek a közös gazdaságok. Legtöbb — számszerint 40 — a kovácsműhely. Jó néhány kovácsműhelyben kereskedelmi megrendelésekre is tömegesen gyártanak ma már különféle fémtömegcikkeket. Sorrendben a fémfeldolgozás után a faipar következik. Többek között 39 fűrészüzem működik jelenleg a járásban. Van továbbá 22 szövetkezeti bográrműhely is.

Osszesen 32 ipari szakmában foglalkoztatják jelenleg a tsz-ek szakmunkáikat, s leginkább olyan cikkek gyártására rendezkednek be, melyek eddig hiányoztak a közforgalomból, s most fontos közszükségletet elégítenek ki.

Az ellenőrzések során hatósági szakemberek azt is megállapították, hogy az új termelőszövetkezeti üzemek munka- és balesetvédelmi szempontból is megfelelnek a követelményeknek. Kifogástalanul működnek a biztonságtechnikai berendezések. A legtöbb hibát az általános tűzvédelmi rendszabályok betartása körül észlelték. Valamennyi üzemben biztonságttechnikai felelősök ügyelnek a balesetmentes munkára, akik vizsgát is tettek vagy tesznek a közeljövőben általános egészségvédelmi rendszabályokból. Illetékes tanács szervek arra is felfigyeltek, hogy számos tsz-ben engedély nélkül is létesítettek segédüzemeket. A felszólítás már megtörtént, s akik továbbra sem tesznek eleget az ide vonatkozó törvényeknek, nem kerülhetik el a szigorú felelősségre vonást.

Ifjú szakmunkásjelöltek

A nyolc általános iskolát végzett falusi, tanyai fiatalok körében örvendetesen növekszik mostanában a mezőgazdasági szakmák iránti érdeklődés, tanulásvágy. A jelenlegi oktatási évben

összesen 64 tanulóval költöttek szerződést a tsz-ekben a legkülönbözőbb mezőgazdasági szakmákra.

A fiúk körében a növénytermesztő és az öntöző gép-szerelő szakmák iránt a legnagyobb az érdeklődés jelenleg. A lányok továbbra is a baromfitenyésztést kedvelik leginkább, azonban ör-

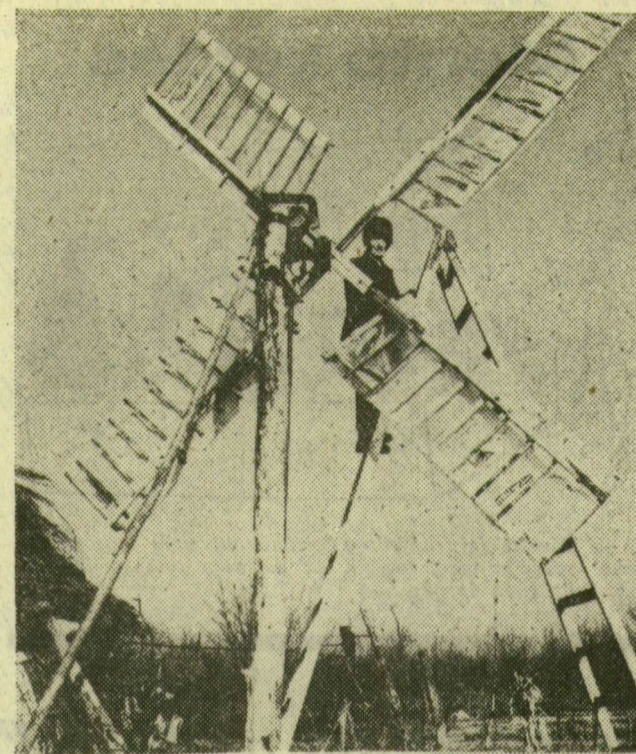
Egy hollandus „szerkenyű”

Egy igazi, méghozzá vadonatúj szélmalomvitorla készült mostanában nap mint nap csodálkozásra a járókelőket Sövényháza felé menet a sándorfalvi úton. Engem is fűtött a kíváncsiság: mi végből épült? A konyhában, ahová benyitottam, egy öreg bácsi, és ha lehet, egy még öregebb néni ült: csúszban tüzelgettek, azt hiszem vizet melegítettek a reggeli etetéshez. Az öregember bemutatkozott, Németh Lajosnak hívták, s már 74 esztendeje pergett le a sándorfalvi tanyákon. Csakhamar megtudtam: élete utóbbi éveiben igen nagy felfedezéseket volt része. Kintélő fiát látogatta meg Németh bátyó, aki valahol a franciaországi Marseille környékén egy iciripiciri faluban lakik, amely állítólag még Dócnál is kisebb. Am ez a francia falucska, mint megtudtam a gazda élményeiből, mégsem olyan mint Dóc, vagy teszem azt, Szatymaz. Mert ebben a csöpp faluban igazi milliomosok élnek. Bizonygatta az öreg, hogy az ő fia is az. Pontosabban, amikor két évvel ezelőtt nála járt, még csak 900 ezer forintnak megfelelő frankja volt a francia bankban, de azóta már 1 milliónál is többje van. A Németh-fiú egyébként becsületes mesterségét tekintve üvegyári mintázó munkás. Hogy ott ilyen jól fizetik ezt a szakmát! ... És a „milliomosok falujában” majdnem minden háznak van ilyen szélmalomvitorlája. Dinamó is van, és ha fúj a szél, áramot termel a dinamó. Még kukoricát is lehet darálni ezáltal a malacoknak.

Hát azt látná, Hollandiában mennyi a vitorla! — csodálkozott még most is a világot látott sándorfalvi ember, mert a fia oda is átvitte. Hej kicsoda jó világ van ott, lelkesedett tovább.

Rosszul, ügyetlenül kérdeztem rá az öregemberre: na és a fia sosem akarja már meglátogatni itthon öreg szüleit?

Minek? Nincs itthon minálunk semmi, ami őt érdekelné. — Fáj a góg.

A vitorla és alkotója

Már-már pirulni kezdett a képem: minő szerencsétlenység, hogy én „csak” magyar vagyok. S ezután csak a nyugati technikáról, a vitorláról beszélünk. Ez az új vitorla, ha egyet fordul, akkor a Németh bácsi dinamója éppen 1500-szor nyalja körbe a szénkefét. Amíg a vitorla egyet fordul, addig a kukoricadaráló kereke kilencet perdül. Öreg Németh megmutatta a műhelyét is. Egy másik nagy szélkerék áll itt munka alatt. Ahogy elnéztem rozsdás lemezeit, legalább 20 évet pöröghetett valamelyik közeli tanyában, s csak most — midőn kiszuperálták — keltette fel Németh bácsi érdeklődését. Ismertette terveit a kerékre nézve. Ha egy méterrel megnöveli átmérőjét, akkor háromszor olyan gyors lesz, mint a jelenleg funkcionáló szélvitorla.

Hej, milyen jó lesz, olvastam az öregember szemmagyogásából, ha ezzel is elkészül. Az ő tanyája is hasonlít majd egy hollanduséra. Bevallása szerint más-

kor is járt ő már a hollandusok országában, csak akkor nem volt ideje megnézni a csodálatos kerekek gyártásának titokzatos mestertitkát. De most már minden a kisujjában van. A szomszédságban, magas póznákon acélhuzalok csillognak a csalókás februári napsütésben. Az út szélén sorakozó tanyák végein kis porcelánok jelzik, hogy nyugdíjba tették már a petróleumlámpát. A kertekben ráérős emberek ácsorognak, s néznek arra az öreg Németh tanyája felé: forog-e a „hollandus szerkenyű”? Akár forog, akár nem, elszórakoznak rajta. Teszik a törvényt; hiába, a 220 volt sem igazi, ha az magyar. Meg kellett volna kérdezni az öregtől: miért nem küld az ifjú milliomos egy kis pénzt, s akkor ő is bekötöthetné az áramot, nem kéne a szellők szárnyára bízni, hogy kigyulladjon a villany. Én elefejtettem, de a szomszédok tán megteszik egyszer, ha eszükbe jut.

Csepri József

A balástyai népfrofronttitkár

Amikor még 1960-ban összehaverbuálódtak a balástyai termelőszövetkezetek, ő nem követte a vele egykorú fiatalok útját. Akkor éppen 20 éves volt, s nem lett ország vándora. Egykor agrárproletár szüleivel együtt beállt a termelőszövetkezetbe, s belépett a kommunista pártba is.

Életeleme a tanulás

Már az első alkalommal, amidőn lehetőség kínálkozott, kertészeti szakiskolára jelentkezett. Három év múltán, amikor szakemberré lett a kertészetben, a mezőgazdasági számvitelt kezdte felkínácsolgatni. Könyvelői tanfolyamra iratkozott be, s egy idő óta már a Móra Ferenc Tsz számvitelében dolgozik. „Munkája pontos, megbízható” — jellemezték gazdaságtársai. Most ismét tanul a mezőgazdasági technikum esti tagozatán. S mire betölti a 30. életévét, meglesz a szaktechnikus oklevél is.

Esténként odahaza az asszonyával együtt már két kis csöppös várja Kórázs Antalát. Az asszony is tagja a tsz-eknek, mezei munkás, éven át mindenütt ott van, ahol szükség van a dolgozó kézre.

Villany a tanyán

A kis család életében mostanában váratlan esemény történt. Apukát az egyik vasárnap népes falugyűlésen az új községi népfrofrontbizottság titkárává választották. S ezzel egyszeriben megszaporodtak gondjai, munkája. Most már gondjai közé tartozik az egész falu, az egész 20 ezer holdas balástyai tanyavilág gondja, számtalan problémája. Egy héttel később találkozott vele, a választás után. Ekkor már telve volt elképzelésekkel, terveivel.

Folytatni akarjuk, méghozzá nagyobb erővel, mint eddig a tanyai villamosítást. Szeretnénk, ha rövidesen minden tanyai iskolához eljutna az áram és ezáltal megtéríthetnénk a tanyai kultúrközpontok kialakításának feltételeit. Nagyon kell ez, mert a tanyák népe még alig élvezi itt a kultúra áldásait.

Kinn Erdőközben, tanyán eseperedett fel. Mostanág a

saját lakásukban is vaksi petróleumlámpa adott fényt. S ha valaki tudja, ő igazán tudhatja, milyen súlyos tud lenni a sötétség. Az iskolák körüli tanyák is kapnak áramot. Az államnak sem kell kerülni sokba, hiszen a villanyra szervezkedő tanyai szövetkezeti gazdák szívesen nyúlnak a bugyellárisba. Ha villanyról van szó, társadalmi munkás is akad, amennyi csak kell.

Vízmű a faluban

Benn a faluban régen látogatták az új törpe vízmű építését. Ez sem csak a tanács ügye. Millió forintokról van szó és még nincs együtt a pénz. A népfrofront ebben is segíteni akar. Amit lehet, társadalmi munkában kell elvégezni. Új autóbussz-várótermet is építeni kellene. hallottam a fiatal titkártól.

Néhány kiragadott gondolat ez csupán a titkári tarsolyból. S amikor búcsúztunk, eggyel még megtöltöttem a gondolatait: minden ember vágya, hogy csökkentsen a bürokrácia. Ennek érdekében is szeretnénk valamit — ami erőnkben telik — cselekedni.

Cs. J.

Új vendéglő Forráskúton

A forráskúti Haladás Tsz gazdái, közösen az Üllés és Vidéke Általános Fogyasztási Szövetkezettel, reprezentatív éttermet, vendéglőt építenek az idén a faluban. A vállalkozók kereken egymillió forintot szántak az építkezésre. Az imponáló naponta olcsó, friss, meleg ételhez jussanak.

vendétesen szaporodott az idén a disznóvényművelő kertészek száma is.

A szakmunkásképző intézetekben az említett 64 fiatalnál sokkal többet is el tudtak volna helyezni.

A helyi-közel tapasztalt idegenkedés onnan ered, hogy az eddig végzett szakmunkásoknak még mintegy 30 százaléka nem a saját szakmájában dolgozik. A nagyobb és jobb tsz-ekben azonban ma már garantálják a szakmunkás fiatalok foglalkoztatását, s lényegesen nagyobb jüvedelemhez juthatnak, mint a tsz nem szakmunkás tagjai.

készítette el, s az építkezést is házibrigáddal végzik. Az új épületben helyet kap többek között 150 személyes üzemi konyha is. A tsz igazgatója ugyanis lehetővé kívánja tenni, hogy a központi munkahelyeken dolgozó szövetkezeti gazdaságnaponta olcsó, friss, meleg ételhez jussanak.

A házikertek növényvédelme

A klórozott szénhidrogéneket — DDT és HCH tartalmú növényvédőszer — felhasználásának korlátozása és közelmúltban megjelent 1/1968. MEM-EÜ. M. rendelet az eddiginél fokozottabb felelősséget ró a házikertek tulajdonosaira és használóira egyaránt. A rendelkezlet kimondja: növényvédőszerrel történő kezeléskor, illetve felhasználásakor kerülni az egészségre ártalmas ne legyen, csak az engedélyben meghatározott célra, módon és mennyiségben szabad felhasználni.

A mérgezési veszély csökkentése érdekében, akik területükön saját szükségletüket meghaladó terményt termelnek — tehát értékesítenek is — a terület növényvédőszeres kezeléséről nyilvános értekezéseket vezetni, és azt az utolsó bejegyzéstől számított egy évig megőrizni. Ennek tartalmaznia kell: a tulajdonos nevét, települését, a növényvédőszerrel kezelt növényt, helyét, területét, a kezelés időpontját, a védekezéshez felhasznált növényvédőszer nevének, töménységét és területegységére jutó mennyiségét, a szüret (betakarítás), illetve forgalmahozatal időpontját.

Minden termelőnek elsősorban saját érdeke, hogy az egyes növényvédőszer felhasználásával kapcsolatos előírásokat pontosan megtartsa.

A házikertekben és háztáji területeken is nagymennyiségű — Wofatex, Foszfotion, ebaycid stb. — növényvédőszer kerül felhasználásra. E szerek felhasználása tekin-

tetében egyik legfontosabb teendő a szüret, illetve betakarítás előtti utolsó növényvédőszeres kezelés időpontjának szigorú betartása.

A gyümölcsfák növényvédelmére az eddig használt és ezen túl is felhasználható növényvédőszer — gyümölcsfaolaj, Nikotin, Kvaszszia, Kén, Rézgálic, Wofatex, Hungária DL—40 — mellett nyugalmi állapotban kiváló rovar- és gombaölő hatású a Novenda, melyet rügpattanás és rügyfakadás közötti időben 1,5—2 %-os töménységű permetléként kell használni. A vegetációs időszakban a kevésbé ismert vegyszerek közül lisztharmat gomba és takácska kártétel megakadályozására az almámfakat virágzás előtt 0,7 %-os, virágzás után pedig 0,4 %-os töménységű Kumulus 80-ból készített permetlével ajánlatos kezelni. Alma- és körtevarasodás, továbbá a gyümölcsmonília és az őszibarack fák levélfodrosodását okozó gombák ellen nagyon jó a 0,2—0,3 %-os Orthocidos, a 0,5—2 %-os Zinebes, a 0,2—0,3 %-os Vitigrános permetezés.

A házikertekben és háztáji területeken a termelők a burgonyabogár elleni védekezésre eddig szinte kizárólag DDT tartalmú növényvédőszer használtak. Ezeket ezentúl nem szabad használni. Burgonyabogár ellen a Hungária DL—40 0,4 %-os, a Metox permetező 0,5 %-os, a Tritox permetező 0,5 %-os oldatával és a Hungária L—2 és Tritox porózó szerrel lehet eredményesen védekez-